

הגדרות והסברים

תיירות

מבקרים: כולל תיירים ומבקרי יום (כולל נוסעים בשיוט).

תיירים: מבקרים בעלי דרכון זר הנכנסים לישראל באשרת תייר ויוצאים ממנה בתאריך שונה מתאריך הכניסה (לא באותו יום).

אינו כולל עולים, אזרחים עולים, עולים בכוח, עובדים זרים ומבקרי יום.

מבקרי יום¹: מבקרים שנכנסים ויוצאים מישראל באותו תאריך (באותו יום), כולל נוסעים בשיוט.

נוסעים בשיוט: מבקרים הנכנסים לישראל בשיט חופים ובאניות צי זרות, הבאים בדרך כלל ליום או ליומיים, ולנים באניה.

ישראל: בעל אזרחות ישראלית ותושב קבע, ללא אזרחות ישראלית, היוצא לחו"ל בדרכון ישראלי לכל מטרה שהיא, אזרחים ישראלים המתגוררים בחו"ל ובאים לביקור בארץ בהציגם דרכון ישראלי (כלולים אף הם בתנועת הישראלים). הנתונים אינם כוללים את תנועת ערביי יהודה והשומרון וחבל עזה.

הנתונים על המספר הכולל של יציאות/כניסות של ישראלים וכן נתון הגיל התקבלו עד לחודש מרס 1993 באמצעות טופס שמולא על ידי כל תושב יוצא/נכנס בגבולות המדינה, ושהיה נהוג מאז קום המדינה.

באפריל 1993 בוטל טופס זה ומאז רישום תנועת הישראלים בגבולות (יוצא/נכנס) נעשה באופן ממוחשב, והסרטים המגנטיים מועברים מידי יום למערכת בקורת הגבולות של משרד הפנים. שיבושים שאירעו במערכת זו גרמו לאובדן נתונים שהיה גדול במיוחד בשנת 1994. לכן, לשנת 1994 נערכו אומדנים המבוססים על מקורות חיצוניים במשטרת הגבולות וברשות שדות התעופה.

הנתונים על ארץ היעד העיקרית של ישראלים יוצאים ומטרת הנסיעה התקבלו באמצעות סקר מדגמי החל בשנת 1994 ועד מרס 2000, מועד הפסקת הסקר. אוכלוסיית הסקר כללה ישראלים בני 15 ומעלה היוצאים מהארץ דרך נתב"ג. גודל המדגם היה כ-2% מכלל הישראלים היוצאים בחודשים יולי ואוגוסט וכ-3% מהיוצאים בשאר חודשי השנה.

כניסות תיירים לישראל - ביקורת לוגית

עד סוף שנת 1999 התקבלו קובצי תיירים ממשרד הפנים באמצעות חברת קומפאק. קבצים אלה התבססו על קלידת טופס שמלאו התיירים עם כניסתם לישראל. החל בשנת 2000 מתקבלים קבצים אלה ממשטרת הגבולות והם מבוססים על הקלדת פרטי התייר ע"י הבקרים במעברי הגבול השונים. מאחר שהנתונים מכילים 1%-2% של רשומות כפולות, בכל העיבודים עד שנת 2004 נוכו 2% מהאומדן הסופי של התיירים.

בתחילת שנת 2005 נערך בלמ"ס מחקר על קובצי תיירים ונמצא כי 6% מהרשומות כפולות. כתוצאה מכך נוכו 6% מהרשומות בשנת 2005.

הסיבות האפשריות לקבלת רשומות כפולות בקובץ הן:

1. תייר בעל שני שמות משפחה נקלט בשתי רשומות.
2. הקלדת תיקון לנתון שגוי יוצרת רשומה נוספת.
3. במידה של ריבוי אזרחויות לאדם, נוצרות רשומות כפולות.
4. כתוצאה מלחיצה מיותרת על מקש האישור נוצרות רשומות זהות.

¹ בשנת 2007, בעקבות הקלות בקבלת ויזה לטווח קצר לקבוצות מאורגנות, החלה תופעת מבקרי היום שאינם בהכרח נוסעים בשיוט.

לוח א.- ביקורת לוגית של רשומות כפולות, 2004

חודש	נתון שפורסם	נתון מנוכה כפולים	הפרש	אחוז הטעות
סך הכל	1,505,606	1,436,970	-68,636	-4.6
I	94,027	90,132	-3,895	-4.1
II	97,540	94,964	-2,576	-2.6
III	106,192	103,234	-2,958	-2.8
IV	141,559	135,837	-5,722	-4.0
V	118,326	112,421	-5,905	-5.0
VI	121,702	114,732	-6,970	-5.7
VII	147,901	140,134	-7,767	-5.3
VIII	176,910	167,230	-9,680	-5.5
IX	122,159	116,886	-5,273	-4.3
X	128,432	122,167	-6,265	-4.9
XI	110,430	106,308	-4,122	-3.7
XII	140,428	132,925	-7,503	-5.3

לוח ב.- ביקורת לוגית של רשומות כפולות, 2005

חודש	נתון שפורסם	נתון מנוכה כפולים	הפרש	אחוז הטעות
סך הכל	1,902,787	1,879,170	-23,530	-1.2
I	115,034	113,117	-1,983	-1.7
II	110,887	109,854	-1,046	-0.9
III	146,784	145,581	-1,219	-0.8
IV	162,639	165,703	3,103	1.9
V	171,887	167,471	-4,429	-2.6
VI	157,315	159,349	2,049	1.3
VII	199,145	196,402	-2,698	-1.4
VIII	193,718	188,432	-5,268	-2.7
IX	156,807	152,626	-4,174	-2.7
X	162,748	160,631	-2,067	-1.3
XI	163,292	162,483	-817	-0.5
XII	162,531	157,521	-4,979	-3.1

מההשוואה בין הנתונים שפורסמו לבין הנתונים מנוכי כפולים, עולה כי הנתון שפורסם ברוב החודשים ב-2005 היה קרוב למדי לתוצאות שהתקבלו לאחר ניכוי הרשומות הכפולות, זאת בעקבות התיקון של 6% ניכוי כללי שבוצע במהלך 2005.

בשנת 2004 הנתון שפורסם היה גבוה ב-4.6% בממוצע (לאחר שנוכו ממנו רק 2%).

לוח ג.- השוואה, לפי ארצות נבחרות, 2004

אחוז הטעות	הפרש	נתון מנוכה כפולים	נתון שפורסם	ארץ
0.8	92	11,209	11,117	אוסטרייה
-0.4	-178	41,812	41,990	איטליה
-13.6	-1,598	10,136	11,734	ארגנטינה
0.9	3,492	382,619	379,127	ארצות הברית
-0.8	-173	22,589	22,762	בלגיה
-14.6	-1,668	9,747	11,415	ברזיל
-10.4	-7,880	68,016	75,896	גרמניה
-10.2	-4,122	36,257	40,379	הולנד
1.3	1,927	148,410	146,483	הממלכה המאוחדת
-36.1	-7,725	13,671	21,396	ספרד
-11.9	-30,754	226,732	257,486	צרפת
1.4	616	44,187	43,571	קנדה
1.7	220	12,816	12,596	שוודיה

הארצות עם ההפרשים הגדולים הן הארצות דוברות הספרדית והסיבה לכך היא ריבוי של שמות משפחה לאדם – כמות הרשומות הכפולות בספרד מגיעה לשליש. גם בצרפת יש מספר גבוה יחסית של רשומות כפולות.

לוח ד.- השוואה לפי ארצות נבחרות, 2005

אחוז הטעות	הפרש	נתון מנוכה כפולים	נתון שפורסם	ארץ
4.9	645	13,909	13,264	אוסטרייה
4.9	3,592	76,466	72,874	איטליה
-10.0	-1,477	13,299	14,776	ארגנטינה
4.5	20,466	477,984	457,518	ארצות הברית
3.8	979	26,502	25,523	בלגיה
-16.4	-3,251	16,512	19,763	ברזיל
-7.6	-7,984	97,240	105,224	גרמניה
-7.2	-3,585	46,223	49,808	הולנד
5.2	8,194	164,942	156,748	הממלכה המאוחדת
-34.4	-17,861	34,006	51,867	ספרד
-8.8	-27,406	284,032	311,438	צרפת
5.4	2,721	53,505	50,784	קנדה
2.9	531	18,865	18,334	שוודיה

מספר כניסות התיירים לחודש, לאחר ניכוי 6%, דומה לזה שהתקבל מהביקורת הלוגית. עם זאת, לגבי ארצות מסוימות הניכוי היה צריך להיעשות באופן דיפרנציאלי.

תעופה

החל ברבעון 2011/1 הוסרו הלוחות על תנועה אווירית. ניתן לעיין בלוחות אלה ברבעון לסטטיסטיקה של תחבורה.

הכנסות והוצאות במטבע חוץ על תיירות

הכנסות מתיירים בישראל: הן ההוצאות בישראל של תיירים זרים עבור סחורות ושירותים. לא כולל הכנסות מדמי נסיעה בקווים בין-לאומיים בחברות ספנות ותעופה ישראליות וכן לא כולל הוצאות בארץ של דיפלומטים זרים.

יצוין כי במאזן התשלומים, בסעיף הכנסות מתיירות, מוצגות ההוצאות בארץ של עובדים זרים ביחד עם ההכנסות מתיירים.

לפי ארגון התיירות העולמי (WTD) ההוצאות של עובדים זרים אינן מוגדרות כהכנסות מתיירות. לכן, החל ברבעון מס' 2, 2002, מוצגים נתוני ההכנסות מתיירים גם בנפרד.

הוצאות של ישראלים היוצאים לחו"ל: הוצאות של תושבי ישראל היוצאים לחו"ל כתיירים, כאנשי עסק, כסטודנטים, כמתרפאים וכד' - ללא עלות כרטיסי הטיסה. הנתונים אינם כוללים הוצאות אש"ל בחו"ל של עובדי מדינה הנוסעים בתפקיד (הוצאות אלה מוגדרות כהוצאות ממשלה).

תיקון ההוצאות של ישראלים היוצאים לחו"ל:

נתוני ההוצאות בחו"ל של הנוסעים הישראלים תוקנו החל ברבעון מס' 2, 1999, לאור תוצאות "סקר הוצאות ישראלים נוסעים לחו"ל" שבוצע במשך שנת 1997 ונמשך גם מספר חודשים בשנת 1998. אוכלוסיית הסקר כללה את כל הישראלים ששהו בחו"ל לפחות יום אחד (ועד לשנה) במהלך השנה. בסקר נשאלו ישראלים שחזרו מנסיעה בחו"ל על סך הוצאותיהם בחו"ל, בין ששילמו מראש (בישראל) ובין ששילמו בחו"ל במשך שהותם. כמו כן נשאלו הנחקרים על מטרת נסיעתם ועל ארצות היעד שלהם. באוכלוסיית הסקר לא נכללו ישראלים השהים בחו"ל מעל לשנה וכן ישראלים שהגיעו ל"ביקורי מולדת". סקר זה הוא הראשון מסוגו שנעשה בישראל ונועד לשפר את איכות נתוני יבוא השירותים.

השוואת נתוני הסקר עם הנתונים שפורסמו עד כה מלמדת כי ההוצאה הממוצעת ליום, בשתי השיטות, דומה אבל מספר ימי התייר שנלקחו בחשבון היה שונה. בשיטה שהייתה נהוגה עד כה, נכללו גם ימי תייר של ישראלים שבאו לביקורי מולדת (שאינן לכלול במאזן התשלומים). אמנם, מספר הבאים לביקורי מולדת הוא קטן יחסית אך תרומתם למספר ימי תייר גבוהה (משום שרוב הזמן הם בחו"ל) ומכאן נובע התיקון (צמצום בהוצאות בחו"ל).

תיקון הנתונים בוצע החל בשנת 1990.

הכנסות דמי נסיעה של חברות ישראליות בקווים בין-לאומיים: כולל גם הכנסות מנוסעים שלא הגיעו לישראל.

מלונות, אירוח כפרי, אכסניות נוער ובתי ספר שדה

1. מלונות

א. מלונות תיירות

מלונות תיירות - מ"ת (רשומים)

מלונות אלה כונו בעבר "בתי מלון מומלצים לתיירים". הגדרה זו כוללת בתי מלון, בתי הארחה, כפרי נופש, מלונות דירות ומלונות הרשומים לתיירים על ידי משרד התיירות.

ב. מלונות אחרים

אוכלוסייה זו כוללת מלונות וסוגי אירוח אחרים שאינם נכללים בסעיף א לעיל וכן אינם מוגדרים כ"אכסניות נוער החברות באגודת אכסניות הנוער", "אכסניות נוצריות", "אירוח כפרי בקיבוצים ובמושבים שיתופיים", "אירוח כפרי אחר", ו"אכסניות בבתי ספר שדה" (כולם, פרט ל"אכסניות נוצריות נחקרים כסדרות נפרדות).

הנתונים לאוכלוסייה זו מתקבלים באמצעות מדגם. ב-1997 הוצא מדגם חדש שכלל כ-50 בתי מלון. הנתונים לשנת 1997 מוצגים פעמיים, על סמך שני המדגמים.

הנתונים שהתקבלו על סמך המדגם החדש לשנת 1997 מצביעים על כ-3,300 חדרים וכ-10,500 מיטות (בממוצע לחודש) - כמות הגבוהה פי 3 ממספר החדרים שהתקבל על סמך המדגם הישן ופי 4.6 ממספר המיטות. מספר הלינות הכולל גבוה פי 3.6.

דירוג וסיווג מלונות תיירות

הסבר מורחב על דירוג המלונות לפי כוכבים והמעבר מהדירוג הישן לדירוג החדש בשנת 1988 הופיע עד רבעון מס' 1, 1993.

ביטול הדרגות. על פי תקנה שהוציא שר התיירות, בוטלו דרגות בתי המלון החל באמצע מאי 1992. ממועד זה חל איסור לפרסם נתונים סטטיסטיים על סמך הדירוג שהיה קיים עד אז. עקב כך, ניתן היה לפרסם את הנתונים החל ביוני 1992 רק לפי יישובים¹.

סיווג בתי מלון לפי רמות: התקנה החדשה הביאה לצורך בקביעת סיווג חלופי של בתי המלון שיאפשר ניתוח משופר יותר של הנתונים. נבדקו מספר אפשרויות (לפי מספר חדרים במלון; לפי מספר מועסקים לחדר ועוד) והוחלט לסווג את המלונות שהיו מדורגים בדרגות 1 - 5DL כוכבים ל-4 רמות, על סמך שני מאפיינים: אופי המלון (נופש/עירוני) והשטח הממוצע לחדר זוגי (לא כולל סוויטות ושטחים ציבוריים).

ההגדרה נשארה בתוקף למלונות שהוגדרו ככפרי נופש ו"אחר" - מלונות דירות ומלונות.

אפיון המלון (נופש/עירוני) וכן שטחי החדרים במלונות התקבלו מקובץ הנתונים שנאספו, בזמנו, על ידי משרד התיירות לצורך הדירוג מחדש של בתי המלון. לגבי מלונות שלא נבדקו באותה עת וכן מלונות שנפתחו במועד מאוחר יותר נקבע אופי המלון והשטח על-פי היתר הבנייה של המלון כפי שנמצא במאגר המידע במשרד התיירות.

¹ נתונים עד לחודש מאי 1992 לפי דרגות פורסמו עד לרבעון מס' 1, 1993.

חדרים: חדרים שיש בהם לפחות מיטה אחת המיועדת לאכסנת אורחים, לא כולל: חדרי משרד (של המלון או מושכרים), חדרי אוכל, אולמות, מחסנים, דירות שאינן להשכרה לאחרים וכד'. מערכת חדרים (Suites) נחשבת חדר אחד.

במספר החדרים **נכללים** גם חדרים במלונות שנסגרו זמנית (שיפוצים, עונתיות) וכן חדרים במלונות שנסגרו זמנית עקב חוסר כדאיות להפעילם בשל המצב הביטחוני החל באוקטובר 2000. **לא נכללים** חדרים במלונות שהוסבו למרכז קליטה לעולים.

מיטות: המיטות הקבועות בבתי המלון בחדרים הנ"ל. מיטה כפולה נחשבת שתי מיטות. לא כולל: מיטות תינוק ומיטות לילדים שאינן קבועות.

אורח: אורח, לרבות ילד, שנרשם בבית המלון ולן בו לפחות לילה אחד (כולל אורחים הפטורים מתשלום). אורח שעזב את בית המלון ונרשם בו שנית באותה תקופה (גם אם באותו חודש) נחשב במניין האורחים כשני אורחים נכנסים.

תייר: אורח הנרשם בכניסתו לבית המלון על פי דרכון זר (כולל גם עובדים זרים ודיפלומטים).

ישראלי: אורח הנרשם בכניסתו לבית המלון על פי תעודת זהות ישראלית, כולל עולים חדשים ועולים בכוח (פרט לתושבים ארעיים בעלי דרכונים זרים), וכן אורחים מיהודה, משומרון ומחבל עזה.

לינות למעשה: כל הלינות בבתי המלון, כולל לינות של עולים חדשים בבתי מלון שהסוכנות שכרה לתקופה של פחות משנה, למעט הלינות בדירות בבעלות שאינן להשכרה לאחרים. שהות של איש אחד בחדר עם שתי מיטות, או עם מיטה כפולה, או בדירת קומפלט נחשבת כלינה אחת.

לינות אפשריות (מיטות): מספר המיטות (כמוגדר לעיל) כפול מספר הלילות שבהם בית המלון היה פתוח בחודש הדו"ח.

אחוז התפוסה של מיטות: סך כל הלינות למעשה בבתי המלון בתקופה הנדונה, מחולק בסך כל הלינות האפשריות, מבוטא כאחוז.

חדרים אפשריים: מספר החדרים (כמוגדר לעיל) כפול מספר הלילות שבהם בית המלון היה פתוח בחודש הדו"ח.

אחוז התפוסה של החדרים: סך כל החדרים התפוסים בבתי המלון בתקופה הנדונה, מחולק בסך כל החדרים האפשריים, מבוטא כאחוז.

מלונות תיירות

מדגם קודם

עד סוף 1998 התקבלו הנתונים באמצעות מדגם של מלונות תיירות (מומלצים) שהוצא בשנות ה-70 הנתונים שעובדו על סמך המדגם היו טובים ברמה הארצית אך לא ניתן היה לקבל פירוט לפי יישובי תיירות.

מדגם חדש

עקב המעבר לדירוג החדש של בתי המלון, הדינמיות של בתי המלון והצורך בקבלת מידע לפי יישובים, הוחלט להוציא "מדגם חדש" שבאמצעותו ניתן יהיה לקבל את המידע בפירוט הרצוי. בתי המלון בדרגה 5 דה-לוקס, 5 ו-4 כוכבים ובתי המלון בדרגות אחרות עם 100 חדרים ויותר נכללו במדגם בוודאות. שאר בתי המלון נבחרו למדגם באופן הסתברותי על-סמך דרגת המלון ומספר החדרים שבו. בהתאם, עיבוד המדגם לכלל האוכלוסייה התבסס על דרגת המלון. החל בנתוני תחילת שנת 1989 מתקבלים הנתונים על סמך המדגם החדש.¹

ביטול דרגות המלונות² והמעבר לעיבוד נתוני המדגם לכלל האוכלוסייה על בסיס רמת המלון³ הביא לשינויים קלים בנתונים ברמה הארצית של עד $\pm 1\%$. ברמה היישובית התקבלו במספר יישובים הבדלים גבוהים יותר.

כדי ליצור רצף בנתונים ואפשרות לנתחם לפי רמות במשך תקופה, עובדו הנתונים מחדש על בסיס רמת המלונות החל בינואר 1991.

לנוחיות הקורא הוצגו הנתונים לשנת 1991 פעמיים, החל ברבעון מס' 3, 1993 ועד לרבעון מס' 4, 1994.

1991* - עיבוד על סמך דרגת המלון

1991** - עיבוד על סמך רמת המלון

החל ברבעון מס' 1, 1995, מוצגים הנתונים לשנת 1991 רק על סמך העיבוד המתבסס על רמת המלון.

תוספת למדגם - מלונות שטרם אושרו כמלונות תיירות:

החל ברבע האחרון של שנת 1994 הורחב המדגם המשמש לקבלת נתונים על מועסקים, שכר עבודה ופדיון וכולל גם מלונות שטרם אושרו כמלונות תיירות (ראו הסבר לעיל)⁴.

יובהר כי כדי לאמוד נתונים לתקופה קודמת אין להסתמך על היחס - סך הכל הפדיון ברבע האחרון של 1994 - בין הנתונים המתבססים על המדגם המורחב והנתונים המתבססים על המדגם המקורי (מלונות תיירות בלבד). היות שמשקל הפעילות של המלונות שטרם אושרו כמלונות תיירות, אינו אחיד בכל התקופות. המעוניין לאמוד את הנתונים לתקופה קודמת, המתייחסים למדגם המורחב, יוכל להיעזר בנתוני הלינות וביחס של הפדיון הממוצע ללינה בכל רמה.

¹ על מנת לעמוד על השינויים המתקבלים ממעבר בין המדגמים, עובדו נתוני דצמבר 1988 גם לפי המדגם הקודם וגם לפי המדגם החדש. נתונים אלה פורסמו עד רבעון מס' 1, 1991.

² נתונים לפי דרגות עד לחודש מאי 1992 פורסמו עד רבעון מס' 1, 1993.

³ ראו "סיווג בתי מלון לפי רמות" לעיל.

⁴ נתונים עד סוף 1994 המתייחסים למלונות תיירות בלבד וכן, נתונים לרבע האחרון של 1994 המתייחסים למדגם המורחב, הוצגו עד רבעון מס' 1, 2000.

יצוין כי מאחר שהנתונים מתבססים על מדגם המתבסס בשיטת הניפוח גם על נתונים כלל ארציים ממוצעים לחדר, עשויים להתקבל אי דיוקים קלים. כך למשל עולה מהנתונים לעיר חיפה, שלא היו בה בתקופה הנסקרת מלונות שטרם אושרו כמלונות תיירות:

לוח ה.- סה"כ פדיון באלפי ש"ח

במלונות תיירות ובמלונות שטרם אושרו כמלונות תיירות	במלונות תיירות		
7,139	7,140	X	1994
6,575	6,569	XI	
6,203	6,195	XII	

משרות (קודם: מועסקים): שכירים וכן בעלים ובני משפחה שעבדו בבית המלון ללא שכר (בבתי הארחה בקיבוצים נכלל גם מספר המשרות המאוישות על ידי חברי המשק ועל ידי מתנדבים שאינם מקבלים שכר, המסווגים כבעלים ובני משפחה). לא כולל עובדים המועסקים דרך חברות כוח אדם.

משרות שכיר (קודם שכירים): העובדים שעבדו בבית המלון לפחות יום אחד בחודש וקיבלו שכר, כולל עובדים חלקיים ובעלי מניות שעבדו בבית המלון תמורת שכר.

שכר (קודם: שכר עבודה): הסכומים המופיעים בגיליונות התשלום עבור חודש הדיווח והחייבים במס הכנסה, כולל: שכר יסוד, תשלום עבור שעות נוספות, תוספות למיניהן החייבות במס, כגון: יוקר, ותק, ספרות מקצועית, דמי נסיעה, דמי הבראה, אחזקת רכב (לא כולל ביטוח ורישיון), אחזקת טלפון, תשלום עבור ביגוד, משכורת "13", פרמיות ובונוסים וכד', וכן תשלומים בעין החייבים במס הכנסה (כגון: דיר). עד לרפורמה בשיטת השכר בענף המלונות, השכר כלל גם דמי שירות שניגבו על ידי העסק (בין אם שולמו על ידי המעסיק או הועברו לחלוקה ישירה בין העובדים מקופה משותפת). **לא כולל:** סכומים ששולמו לשכיר ואינם חייבים במס הכנסה על ידי השכיר, כגון: אש"ל, שווי ארוחות שהשכיר אינו משלם עליהם מס, תשלומי פיצויים ופנסיה ודמי שירות שלא שולמו על ידי המעסיק או שלא הועברו לחלוקה מקופה משותפת וכן הוצאות עבודה נוספות של המעסיק (הוצאות סוציאליות).

חברי קיבוצים ומתנדבים, העובדים במלונות שבקיבוצים ובמושבים, מוגדרים בסקר זה כבעלים וכבעלי משפחה, ולכן לא נערכת עבורם זקיפת שכר עבודה.

פדיון כולל פדיון ברוטו (כולל מס ערך מוסף¹) מלינות ומהשכרת חדרים לתקופה ממושכת. כמו כן, כולל פדיון משירותים אחרים שאינם לינות, כגון: מארגון מסיבות ומהשכרת אולמות, משהות ללא לינה, מפיקדונות להזמנות שבוטלו, מארוחות וממשקאות, מברים, מחנויות, ממועדוני לילה, מברכות, מכביסה, מזכויות שניתנו לניהול עסקים במלון וכד'. כמו כן, כלולים בפדיון תשלומים שהתקבלו מהעובדים (בעד ארוחות, דיר וכד'). לא כולל תמריצים.²

פדיון מתיירים כולל פדיון מלינה ומאירוח של "תייר" שאינו משלם מס ערך מוסף (לא כולל פדיון מ"תייר" שאינו לן במלון ומשלם מע"מ עבור שירותים אחרים במלון).

פדיון מישראלים: ההפרש בין הפדיון הכולל לפדיון מתיירים כמוגדר לעיל. מכאן, שהפדיון מישראלים כולל פדיון מלינה ומשירותים נלווים של אורחים ישראלים, פדיון מאירועים ומהשכרת שטחים וכן פדיון שאמנם התקבל מתיירים, אך חייב במע"מ.

פדיון מתיירים בדולרים וכן פדיון ממוצע ללינה בדולרים, מתקבלים מחלוקת הסכומים המתאימים בשקלים או במט"ח אחרים בחודש הדו"ח, על פי שער הדולר היציג הממוצע של אותו חודש.

נתוני החדרים והלינות המשמשים לחישוב נתונים נגזרים (פדיון לחדר וללינה) הם נתונים המתקבלים מהמדגם ולא נתונים המתקבלים מהמפקד.

¹ החל בנובמבר 1985 בוטל המע"מ על פדיון המלונות באילת, שהוכרזה אזור סחר חופשי. ההבחנה בין פדיון מתיירים לפדיון מישראלים נעשית על סמך ההגדרה: "פדיון מתיירים פטור ממע"מ ופדיון מישראלים חייב במע"מ, בשיעור אפס".

² המלונות קיבלו פיצוי מביטוח שערי המטבעות השונים משנת 1981. ב-25.7.93 בוטל פיצוי זה. לוח המציג את היקף התקבולים השנתיים הוצג מרבעון מס' 1, 1995, עד רבעון מס' 2, 1998.

מלונות אחרים

החל בינואר 1997 נחקרים גם מלונות אחרים על נתוני פדיון, מועסקים ושכר עבודה (ראו הגדרות לעיל). הנתונים מתבססים על המדגם החדש של מלונות אלה. ראו הסבר בתחילת הפרק.

2. אירוח כפרי בקיבוצים ובמושבים שיתופיים

במהלך שנת 1996 הוחל בחקירת פלח שוק זה.

האוכלוסייה: כל מקומות האירוח האחר הקיימים בקיבוצים ובמושבים שיתופיים שאינם נחקרים במסגרת הסדרות האחרות. האוכלוסייה כוללת יחידות אירוח בודדות (חדרים, דירות), אכסניות, חניוני קמפינג, "מרכזי סמינרים" וכו', ו**אינה כוללת** בתי הארחה הרשומים כמלונות תיירות (ראו לעיל), אכסניות נוער החברות באגודת אכסניות הנוער וכן בתי ספר שדה הממוקמים בקיבוצים (ראו להלן).

אחוז התפוסה של המיטות: ראו הגדרה לעיל לבתי מלון.

פדיון: סך כל הפדיון המתקבל מהאורחים הלנים במקום (עבור לינה ושירותים אחרים, כגון: ארוחות, שימוש במתקנים וכו'), כולל מע"מ.

3. אירוח כפרי פרטי

מתחילת שנת 2005 הוחל בחקירת פלח שוק זה.

האוכלוסייה: כל מקומות האירוח הכפרי הקיימים ביישובים כפריים פרט לאלה הממוקמים בקיבוצים ובמושבים שיתופיים.

אחוז התפוסה של המיטות: ראו הגדרה לעיל לבתי מלון.

פדיון: סך כל הפדיון המתקבל מהאורחים הלנים במקום (עבור לינה ושירותים אחרים, כגון: ארוחות, שימוש במתקנים וכו'), כולל מע"מ.

4. אכסניות נוער

אכסניות נוער המאוגדות ב"אגודת אכסניות נוער" (ביניהן אחת בגוש עציון).

5. בתי ספר שדה

בתי ספר שדה השייכים לחברה להגנת הטבע מפעילים מספר תוכניות - הדרכת מטיילים, פעילות עם האוכלוסייה בסביבה הקרובה, חקר האזור ופעילות מעשית בשמירת הטבע, הנוף ואיכות הסביבה. בתי ספר שדה מפעילים גם אכסניות.

6. אתרי הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים

הנתונים מתקבלים במרכז מהרשות.

ניכוי העונתיות וחישוב המגמות¹

השיטה לניכוי עונתיות מבוססת על חישוב ממוצעים נעים, שבעזרתם ניתן לאמוד את הגורמים העונתיים (Seasonal Factors) לכל חודש. חישוב הסדרה מנוכת העונתיות נעשה בעזרת תכנית מחשב X-12-ARIMA², ובעזרת פיתוח שנעשה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לאמידה סימולטנית של הגורמים להתאמה מראש של השפעת החגים (פסח, פסחא וראש השנה העברי) וימי הפעילות הנהוגים בישראל³.

התאמה מראש של השפעת החגים וימי הפעילות מבוצעת מדי חודש ברוב הסדרות לפני ניכוי העונתיות.

הסדרה מנוכת העונתיות מחושבת על ידי חילוק הסדרה המקורית הן בגורמים העונתיים והן בגורמי התאמה מראש - במידה שקיימים. הסדרה מנוכת העונתיות היא האומדן הראשון של המגמה ומכילה את השפעת האי-סדרות. החל בחודש אפריל 1992 ניכוי העונתיות הוא עדכני, דהיינו, הסדרה מנוכת העונתיות מחושבת מחדש מדי חודש, תוך שימוש בנתון המקורי העדכני ביותר.

בסדרה "תיירים נכנסים דרך האוויר" נעשה ניכוי העונתיות על סדרת הסך הכל וכן על 12 תת-סדרות עיקריות בנפרד (כניסות לפי ארץ מגורים). בסדרה "לינות במלונות תיירות" מחושב נתון הסך הכל (הכללי ולפי יישובים) על ידי סיכום הנתונים מנוכי העונתיות של שתי תת-הסדרות - לינות תיירים ולינות ישראלים.

אמידת המגמה נעשית בשיטה משופרת שמתבססת על שיטת הנדרסון ותהליך נוסף³.

שבר בסדרות: החל באוקטובר 2000 (עקב המצב הביטחוני בארץ) ומיולי 2006 (פרוץ מלחמת לבנון השנייה), התקבלו נתונים מקוריים חריגים בסדרות התיירות הנכנסת (סך הכל ולפי ארצות) ולינות תיירים במלונות תיירות (סך הכל ולפי יישובים). בעיקר, אותרו שינויים פתאומיים ומתמשכים ברמת הנתונים המקוריים, דהיינו שברים במגמת הסדרות. לכן, אמידת סדרות מנוכות עונתיות ומגמות, בתקופות שלאחר אוקטובר 2000 ויולי 2006, נערכו לאחר התאמות נתוני הסדרה עד ספטמבר 2000 וגם עד יוני 2006, לרמות הנמוכות שהתקבלו בחודשים הראשונים של המשברים הנ"ל.

¹ אמידת הסדרות מנוכות עונתיות ומגמות, והטיפול בשברים בסדרות נעשה בייעוץ עם התחום לניתוח סטטיסטי בלמ"ס ובאחריותו.

² U.S. Census Bureau - The X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Method

³ הסבר מפורט ומעודכן על תהליך ניכוי עונתיות ואמידת המגמה מתפרסם ב"הגורמים העונתיים וגורמי ההתאמה מראש ל-2007, מגמות ל-2003-2007" (באתר הלמ"ס באינטרנט בלבד: הגדרות, סיווגים ושיטות, שיטות סטטיסטיות, סדרות עתיות), בכתובת:

<http://www.cbs.gov.il/publications/tseries/seasonal07/presentationh07.pdf>